

in.ihned.cz/zahranici

S jakou štedrostí a dobrotivostí dovede někdy nebe navršíť v jediné bytosti nekonečné bohatství svých pokladů i veškeré půvaby a nejvzácnější dary, jimiž obvykle podílí během dlouhého údobí celou řadu jednotlivců, lze zřetelně vidět na právě tak vynikajícím jako půvabném Raffaelu Sanziuovi z Urbina, kterého příroda obdařila onou skromností a dobrotou, s nimiž se občas setkáváme u těch, kteří v sobě spojují více než kdo jiný jistou lidskost a ušlechtilost povahy s překrásnou ozdobou vlídné přívětivosti a kteří se snaží chovat k lidem všeho druhu vždy a za každých okolností mile a laskavě. Takto „jednou“ větou charakterizoval jednoho z nejproslulejších malířů italské renesance Raffaela Santiho (1483 – 1520) ve svém díle Životopisy nejvýznačnějších malířů, sochařů a architektů italský malíř a teoretik umění Giorgio Vasari (1511 – 1574).

Londýnská Národní galerie nyní připravila soubornou výstavu Raffaelových prací. Představuje více než sto jeho obrazů a kreseb z 33 sbírek, veřejných i soukromých, ze 13 zemí. Díla italského mistra zapůjčily například Vatikánská muzea, pařížský Louvre, Metropolitní muzeum v New Yorku, petrohradská Ermitáž či madridské Prado. Samotná londýnská Národní galerie se ovšem může chlubit vlastní bohatou sbírkou Raffaelových obrazů. Její poslední akvizicí je „Madonna of the Pinks (Madonna dei Garofani)“, kterou galerie koupila za 22 milionů liber. Potřebné finanční prostředky získala z celonárodní sbírky a fondu národní loterie.

Muka v zahradě, r. 1504 – 06

FOTO: (C) NATIONAL GALLERIES OF SCOTLAND, EDINBURGH

Bridgewater's madona, kolem 1507

Výstava ukazuje Raffaelovu životní dráhu od raných obrazů, které maloval v rodném Urbinu, až po vrcholná díla, jež tvořil ve Vatikánu. Tam byl povolán na přímluvu svého přítele architekta Donata Bramanta papežem Juliem II. Jeho portrét, který vznikl v roce 1511, je rovněž součástí expozice.

Za mimořádný příspěvek k výstavě je považována procesní korouhev z města Cittridi Castello, kterou Raffael vy-

tvořil kolem roku 1500. Tato olejomalba na plátně dosud ještě nikdy neopustila místo svého původu v Umbrii.

Podobně jako chtěl Bramante tvořit „krásu“ v architektuře, snažil se Raffael definovat „krásno“ v malířství. Jeho hledání dokonalé formy bylo vlastně hledáním absolutna. Podle historika umění Giulia Carla Argana „neviděl hodnotu formy v tom, co představovala, ale v její podstatě, v pl-

ném a úplném zobrazení skutečnosti. Už ve svých prvních dílech se důsledně vyhnul popisu děje a dramatickému akcentu. Jeho díla odrážela svět, v němž všechny kontrasty a všechno napětí jsou dokonale vyrovnané. Linie jsou plynulé, křivky klidné, objemy se střídají s otevřeným prostorem.“ I proto se některým kritikům zdá Raffaelovo dílo příliš „perfektní“ či přímo „přeu-mělkované“. O to větším zážitkem proto mohou být pro návštěvníky výstavy malířovy kresby a skicy k mnohým olejům. Jedním z nejpůsobivějších je podobizna mladého muže z roku 1500, považovaná za Raffaelův autoportrét.

Raffael nebyl žádným novátorem jako třeba Leonardo da Vinci a Michelangelo, jejichž díla ale na něj mělo velký vliv. Právě ukázky prací těchto dvou velikánů a rovněž obrazy Raffaelova učitele Pietra Perugina najdeme také v expozici, která nyní patří mezi nejnavštěvovanější v Londýně. A není divu: podle kurátorky Carol Plazzottové se totiž tak obtížná expozice už nikdy znovu pořádat nebude. „Měli jsme problémy s transportem obrazů.“

K výstavě byl vydán obsáhlý katalog, jehož součástí jsou kromě mnoha ilustrací eseje historiků umění Huga Chapmana, Toma Henryho a Carol Plazzottové. ●

JAROSLAV BERÁNEK

INFORMACE

The National Gallery, Trafalgar Square, London, WC2N 5DN
Vstupné na výstavu Raffael – Z Urbina do Říma, která potrvá do 16. ledna 2005, činí 9 liber.
Vstup do stálých sbírek Národní galerie je zdarma.

www.nationalgallery.org.uk

Letecké spojení: easyJet létá dvakrát denně na letiště Gatwick a třikrát denně na Stansted. Ceny začínají na 850 Kč za jednosměrnou letenku včetně letištních poplatků, záleží na termínu koupě letenky. Čím dříve je letenka zakoupena, tím je cena nižší.

Svatá Kateřina, kolem r. 1507

FOTO: (C) THE NATIONAL GALLERY, LONDON